

PAN SLOVANSKÁ ÚNIA

ISBN 978-80-970685-8-5

Skutočná povaha čechoslovakizmu vo výrokoch

Zostavil: Milan Janičina

Bratislava
august 2017

PANSLOVANSKÁ ÚNIA

Skutočná povaha čechoslovakizmu vo výrokoch

Zostavil: Milan Janičina

Bratislava

august 2017

Skutočná povaha čechoslovakizmu vo výrokoch

Zostavil: Milan Janičina

Vydala
PANSLOVANSKÁ ÚNIA, občianske združenie

Bratislava august 2017

ISBN 978-80-970685-8-5

ÚVOD

Čechoslovakizmus je ideológiou, o ktorú sa opierali snahy českých politikov o asimiláciu Slovenska. Z troch strán nemeckým živlom obkľúčení Česi, sa snažili komplexy vlastnej malosti liečiť na úkor Slovákov a tak sa české romantické slovákofilstvo 19. storočia, cez český nacionalizmus, postupne menilo v čechoslovakizmus. Je pravda, že aj na Slovensku je dosť Čecho-Slovákov, či skôr Čechoslovákov, t. j. Slovákov, ktorí si želajú obnovenie česko-slovenského štátu ale tých skutočných, bezspojovníkových Čechoslovákov v tom zmysle, aký nám čechoslovácka propaganda vnucuje, stretnete zriedka. Túto skutočnosť vypozeroval už britský konzul v Bratislave Robert T. Smallbones v roku 1923 a odvtedy sa to v prospech čechoslovakizmu nezmenilo.

Čechoslovakizmus si vytvoril vlastnú historiografiu, ktorej na istý čas, uverili aj samotní Slováci a niektorí slovenskí historici sa jej držia dodnes. Nepriznajú sa, že okrem českých, či čechoslováckych prameňov neštudovali nič iné. Počas komunistickej totality ich do zahranič-

ných archívov nepustili a keďže niekoľko desaťročí písali bludy, dnes už „inú pesničku spievať nebudú“.

Obyvatelia ríše kráľa Svätopluka, nazývanej tiež Veľkou Moravou, sa podľa čechoslováckej historiografie nevolali Sloveni, ale Slovieni a Písmo sväté z rúk sv. Cyrila a Metoda nebolo, podľa nich, napísané v staroslovenčine, ale v akejsi staroslovienčine a teda nebolo staroslovenské. České kroniky už od prvej polovice 12. storočia (Kosmova kronika) propagovali ideovo-právnu konštrukciu pre myšlienkový základ doktríny o „prenesení kráľovstva“ z (Veľkej) Moravy do Čiech. Dlhodobým falšovaním histórie sa Česi mohli pasovať do role „staršej“ vetvy jednotného československého (sic) národa. Podľa čechoslováckej historiografie prvým spoločným štátom Čechov a Slovákov bola Veľká Morava. Slovákov z nej na tisíc rokov vytrhli maďarskí kočovníci a až po vzniku tatíčkomasarykovského Česko-Slovenska, či skôr Československa sa Slováci vrátili do náruče milujúcej matky – čechoslováckej domoviny, ku svojmu „staršiemu“ bratovi, českému národu a pod jeho ochranu.

Napriek všetkému však škodlivosť čechoslovakizmu predsa len uznali aj niektorí českí autori. Jan Bělič v článku „Poměr mezi češtinou a slovenštinou“ uverejnenom v časopise Slovo a slovesnost, ročník 14 (1953), číslo 1, vydávanom Ústavom pre jazyk český Akadémie vied ČR, píše „*Za této situace se fronta slovenského národního hnutí obracela proti Čechům a stále zřetelněji se ukazovalo, v jakém rozporu se skutečností je these o jednotném československém národě. Tato ideologie, na Slovensku nazývaná „čechoslovakismus“, čím dále tím více se stávala toliko ideologií české buržoasie, která ji úporně hájila proto, že hověla jejím vykořisťovatelským zájmům.*“.

Odhliadnuc od dobového politicko-ideologického nánosu je názor

Jána Běliča správny – žiaľ v českej spoločnosti výrazne menšinový.

Výroky z českých zdrojov, najmä výroky českých politikov sú prevzaté z konkrétnych zdrojov a vyjadrujú ich skutočný vzťah ku Slovensku a k Slovákom. Osobitne poukazujem na výroky T. G. Masaryka, ktorému čechoslovácki ideológovia budovali kult osobnosti, aký nemal ani Stalin.

Výroky z britských a amerických prameňov sú, aj s presným uvedením prameňov, prevzaté z prác Igora Uhríka „*Postavenie Slovákov v Česko-Slovensku očami britských diplomatov, 1918–1925*, Panslovanská únia, Bratislava 2011“ (ďalej len „*Postavenie Slovákov, 1918–1925*“) a „*Postavenie Slovákov v Československu očami britských diplomatov, 1926–1936*, Panslovanská únia, Bratislava 2012“ (ďalej len „*Postavenie Slovákov, 1926–1936*“) a tiež z práce „*„Československý“ politický exil v Spojených štátoch amerických a v Spojenom kráľovstve na začiatku studenej vojny*“, vydanej v zborníku „*Politický exil z krajín strednej a východnej Európy*“, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017. Autor pri spracovaní uvedených prác čerpal z britských a amerických archívov, hlavne z dokumentov britského ministerstva zahraničných vecí (Foreign Office) uložených v britských Národných archívoch. Ide najmä o korešpondenciu, memorandá, analýzy a spisové záznamy diplomatických a konzulárnych zástupcov Spojeného kráľovstva a iných činiteľov ministerstiev zahraničných vecí Spojeného kráľovstva a USA. Odkazy na pôvodné pramene sú vždy za každým výrokom uvedené. Kto chce, môže si teda pravosť výrokov overiť.

V súčasnosti sa opäť dvíhajú hlasy za obnovenie československého štátu. Aj keď sú dnes slabé, v prípade rozpadu Európskej únie (čo vôbec nie je nereálna predstava) by

mohli nabrať na reálnej sile. Preto treba podstatu čechoslovakizmu ukazovať v jej skutočnej podobe. Čechoslovakizmus je chorá a pokrivená vetva na kmeni slovanskej lipy. Je však objektívne spôsobilý opätovne narušiť, dnes nadmieru dobré, vzťahy medzi Slovákami a Čechmi. Nedovoľme to!

Milan Janičina

VÝROKY Z ČESKÝCH ZDROJOV

Výroky z českých zdrojov sú natoľko výrečné, že komentár nepotrebujú. Uvádzame ich v češtine – v slovenčine sú uvedené len v prípade, ak sme citát prevzali z práce publikovanej v slovenskom jazyku.

1. „Slowáci, národ ... nikde samostatné centrum pro své důležitosti nenacházející...“

Zdroj: F. Palacký, Hlasové o potřebě jednoty spisovného jazyka pro Čechy, Moravany a Slowáky 1846.

2. „...pro naše plány střízlivé jejich posuzování je nutné. Tak jako vy, soudím i já, proto šel jsem a chodím tam k nim a navazuji osobní styky pro budoucnost. Oni... nesmějí ani vědět, že je , řekl bych, studujeme, tak jsou nekritičtí a snaha odlišet se od nás literárně, vede je teď k rusismu slovnímu i politickému, nebo slovenština není právě než čeština, a kto z ní něco jiného chce dělati, s ní samé to nesvede, ergo – rusism.“ T. G. Masaryk v r. 1889 v listě Kramářovi.

Zdroj:

https://sk.wikipedia.org/wiki/Jozef_%C5%A0kult%C3%A9ty

3. **„Jděte na Slovensko. Tu se vám jinak prsa dmou, tu pocítíte, jak je ten český svět veliký.“** (Český učitel – po vzniku česko-slovenského státu ministerský tajemník na Slovensku – Karel Kálal.)

Zdroj: Karel Kálal: Jděte na Slovensko, Jos. R. Vilímek, 1904; Pavel Kosatík: České snění, Karel Kosatík 2010, str. 9; Štefan Činčura: Sen českých slovakofilov, <http://www.svet.czsk.net/clanky/publicistika/slovakofili.html>;

4. **„Pochopí čeští vůdcové, kde je jejich pravá zaslíbená země?“** (Karel Kálal v časopise „Obzor národohospodářský“ upozorňuje, že budoucnost českého národa je na Slovensku.)

Zdroj: Tkadlečková J: Slovakofilské hnutí v českých krajinách koncom 19. storočia. Historický časopis 1956, ročník IV. číslo 4. s. 479.

5. **„Kdyby jsme vyrazili cíl, jednotu spisovného jazyka, Slováci by odmítli, tak se mi zdá i vzájemnost.“** (Český učitel Karel Kálal v listě prof. Jaroslavovi Vlčkovi.)

Zdroj: Štefan Činčura: Sen českých slovakofilov, <http://www.svet.czsk.net/clanky/publicistika/slovakofili.html>.

6. **„Tma jest nad stolicemi zatatranskými! A víteli proč? Protože jsou daleko od světla českého“.**

Zdroj: Karel Kálal: Slovensko a Slováci, Praha 1905.

7. **„Vy jste všeho tohto zlého na vině, proč jste se odtrhli od nás a přijali vaši kočíštinu za řeč spisovnou.“**

(Za Františka Palackého a predstaviteľ Staročeskej strany František Ladislav Rieger – Samuelovi Štefanovičovi, slovenskému národnému buditeľovi.)

Zdroj: Milan Ďurica: Dejiny Slovenska a Slovákov v časovej následnosti dvoch tisícročí, LÚČ, Bratislava 2003, str. 235.

8. **„Poučme Slováky, naše i celý svět, že není rozdílu mezi námi, že všickni jsme Čechy, od Šumavy až po Užhorod, že všecko správné je nedělitelným celkem Obce českého národa!“**

Zdroj: Důverník E. Beneša Hanuš Kuffner: Náš stát a světový mír. Praha november 1918.

9. V Zásadách programu, ktorý schválilo vedenie českej Národnej demokracie, sa písalo: **„Jako strana národní chceme, aby náš stát byl státem národním, českým. Náš národ jej před staletími založil, náš národ si ho vydobyl po 300-leté porobě. Československá republika byla českým národem a pro český národ vytvořena. Je jediným státem, ve kterém náš národ dochází svého sebeurčení. Z této povahy vyplývá jako důsledek i jako podmínka jeho bytí a rozvoje jeho českosti.“**

Zdroj: Milan Ďurica: Dejiny Slovenska a Slovákov v časovej následnosti dvoch tisícročí, LÚČ, Bratislava 2003, str. 302.

10. **„Poctivého českého karabáče jako za Žižky je třeba na všecku podvratnou čeládku v republice: zní to surově, ale není pomoci, – bez něho půjde státní hospodářství od 10 k 5 a státotvorný národ český poklesne na místo podřadné. Jeť příliš rozměklý**

a poženštilý. Nedovede ani bratrů Slovákův udržeti v rozumných mezích a poučiti jich o proporcích. Co po nich nešlape neurvale maďarská bota s ostruhou, nevědí neposedností a velikášstvím kudy kam a stále střečkují. A kdyby snad Slováci vznesli požadavek, že podmínkou jednoty je všeobecné zavedení spisovné slovenštiny, na konec bychom jim vyhověli ve své bezpáteřnosti a přijali dialekt literárně a vědecky nevypeštěný, rudimentární, vývojově zastalý.“

Zdroj: značka T.A., Moderní revue č.7,8, květen 1921.

11. *„Pojem Slovák v dnešním slova smyslu tvořil se vlastně až za Bernoláka, jenž potřeboval uherské Slovanů od moravských, slezských a českých Slovanů rozlišiti a užil tedy k označení formy Slovák, jež sice ještě pro [všechny] Slovanů platila...“* (Dekan, neskôr rektor Univerzity Komenského Albert Pražák.)

Zdroj: Albert Pražák: Češi a Slováci, Státní nakladatelství, Praha 1929, str. 9.

12. *„Dnešní slovenský nacionalismus potřebuje proto pronikavé r e v i s e opodál všech politicko-stranických machinací. Musí se zbaviti všeho násilně vznešeného, všeho umělého a přežitého, musí se shodnotiti se změnou poměrů a přispůsobiti se předpokladům, za nichž jsme se osvobodili. Musí ustoupiti prostě od své provinčnosti k celonárodnímu základu, musí z č e s k o s l o v e n š t i t i.“* (De-

kan, neskôr rektor Univerzity Komenského Albert Pražák.)

Zdroj: Albert Pražák: Češi a Slováci, Státní nakladatelství, Praha 1929, str. 183.

13. *„O věcech slovenských a to často i o věcech nepatrného významu, rozhodovaly téměř výhradně centrální úřady v Praze a často mnohá rozhodnutí nesla pečeť naprosté neznalosti Slovenska a jmenovitě neznalosti povahy, duše a tužeb slovenského lidu.“*

Zdroj: Josef Hobl: Slovensko po převratu, Praha 1931, str. 29.

14. *„Slováci jsou Čechy, přes to, že užívají svého nářečí jakožto spisovného jazyka“.* (T. G. Masaryk – memorandum Independent Bohemia 1915, adresované britskému ministrovi zahraničních věcí Edwardovi Greyovi.)

Zdroj: Milan Ďurica: T. G. Masaryk a jeho vztah k Slovákom, LÚČ, Bratislava 2007, str. 11.

15. *„[S]lovenský jazyk je archaickým dialektom češtiny; každý Slovák rozumie po česky a každý Čech rozumie po slovensky.“* (Memorandum Uznanie Československej národnej rady a československej armády, Masaryk, 31. august 1918.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 7.

16. *„Preboha, ved' dohovor v Clevelande vznikol pred tromi rokmi, zatiaľ čo Slovensko a Slováci sú vo svete neznámymi pojmami. Uvedomte si páni, že*

ste v situácii nulových veličín!“ (T. G. Masaryk vyjednávateľom zo slovenského krajaľského vedenia.)

Zdroj: A. M. Húška: Geopolitické a socioekonomické súvislosti čechoslovakizmu, Geopolitické a socioekonomické súvislosti čechoslovakizmu, Čechoslovakizácia, Panslovanská únia, Bratislava 2011, str. 114.

17. **„Než hlavní věcí je, že dokument té úmluvy je podvržený, je falsum; nejen proto, že se naň podepisovali lidé dodatečně, nýbrž hlavně proto, že v době, kdy američtí Slováci si té úmluvy přáli, [Slovenská] Liga legálně neexistovala, byla státem uznána teprve r. 1919. Proto politik vážný, státník s takovým papírem nemůže a nesmí operovat. Falsifikát se nemůže stát státním aktem.“** (Spoluautor Pittsburskej dohody T. G. Masaryk krátke čas po podpise dohody.)
- Zdroj: Milan Ďurica: T. G. Masaryk a jeho vzťah k Slovákom, LÚČ, Bratislava 2007, str. 13.

18. **„Obyvatelia [Slovenska] sa stále cítia byť Čechmi a prajú si patriť do nového štátu. Na Slovensku nebol nikdy žiaden náznak separatizmu. Zvíťazil rovnaký jazyk, rovnaké myšlienky a rovnaké náboženstvo.“** (E. Beneš 5. februára 1919, v diskusii pred najvyšším orgánom Mierovej konferencie – Radou desiatich.)
- Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 20.

19. **„Niet slovenského národa. To je len výmysel maďarskej propagandy. Zakladáme na Slovensku školy. Musíme počkať na ich výsledky. O jednu gene-**

ráciu nebude rozdiel medzi dvoma vetvami nášho národa... český národ je i pod Tatrami“. (T. G. Masaryk pre francúzsky denník Le Petit Parisien zo 14. septembra 1921.)

Zdroj: Milan Ďurica: T. G. Masaryk a jeho vzťah k Slovákom, LÚČ, Bratislava 2007, str. 13.

20. **„Ani v době největší persequce převážná většina našeho národa neslevila ničeho z maximálního českého programu, jehož jádrem byl suverenní český stát z Čech, Moravy, Slezska a Slovenska, neboť připojení Slovenska má důvody v právu hospodářském, národnostním a přirozeném.“**
- Zdroj: II. zväzok Ottovho obchodného náučného slovníka z roku 1921, str. 1215.

21. **„Slovensko bude naši koloniální zemí. Jest mylným názorem, že by koloniální země nesměla s mateřskou hraničiti, příklad na to je Rusko se Sibiří.“**
- Zdroj: II. zväzok Ottovho obchodného náučného slovníka z r. 1921, str. 1217.

22. **„Pre český stát je velmi výhodné, ak sa môže rozširovať smerom, kde je pôdy dostatok a kde je pomerne riedke osídlenie. To je práve na Slovensku, ktoré na 1 km² nemá ani polovicu ľudí, koľko ich majú české krajiny (59 na 1 km², zatiaľ čo české krajiny 128). Slovensko sa môže stať kolonizačnou krajinou českou. Z toho dôvodu mali by sme byť pre nadobudnutie čo najviac pôdy práve v Uhorsku – príležitosť pre stát sa naskytne za storočie raz.“**
- Zdroj: Z dokumentov vypracovaných v Prahe pre Úrad pre prípravu mierovej konferencie v Paríži,

Jozef KLIMKO, Vývoj územia Slovenska a utváranie jeho hraníc. Bratislava 1980, str. 105.

23. *„výraz Československo a všechna od toho odvozena slova ve všech jazycích jest jedno slovo a že jest proto naprosto nepřipustno vkládati mezi části tohoto slova rozdělovací znaménko (Tchéco-slovaque).“* (Věstník ministerstva vnitra Republiky československé. (Praha: Ministerstvo vnitra Republiky československé, 1922), roč. IV, s. 169, obežník č. 45.721-1, „Oficiální označování Československa“, 10. jún 1922. Obežník bol určený „všetkým oddeleniam ministerstva vnútra; zemskej správe politickej v Prahe, Brne, Opave; úradu ministra s plnou mocou pre správu Slovenska v Bratislave; civilnej správe Podkarpatskej Rusi v Užhorode“.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 30.

24. *„Tvořiti nový spisovný jazyk z dialektu nevypracovaného, nevybroušeného, jehož hojné tvary zní českému uchu i směšně, i triviálně (Čechmi, jazykmi, Kollárovho, ku svojej vlastnej podstate, v slovenskej rodine, filozofickej fakulty), je podnikání, které nemůže vésti k dobru a velikosti, zvláště, jde-li o početně malý zlomek národního kmene.“*

Zdroj: Arnošt Procházka v knihe Soumrak, Praha 1924.

25. *„Mluví-li se o slovenské kultuře, je to pouhý blaho-*

volný eufemismus, bujná fantazie nebo pýcha, oslňená ničím.“

Zdroj: Arnošt Procházka v knihe Soumrak, Praha 1924.

26. *„Š. Krčméry, bojovný kohout slovenského partikularismu a provincialismu když byl klofl V. Dyka, pochvaluje si vrtichvosta z Času, jenž souhlasí a obhajuje, že se ti, kdož šli na Slovensko, se přizpůsobili Slovákům: tedy že s vyšší úrovně sestoupili na nižší. To-li účelem české práce na horní zemi, není se jí co chlubit, je pro Čechy s hanbou.“*

Zdroj: Arnošt Procházka v knihe Soumrak, Praha 1924.

27. Tretieho septembra 1918, t. j. deň po tom, čo vláda Spojených štátov uznala Česko-Slovenskú národnú radu a česko-slovenskú armádu, E. Beneš odkázal z Paríža do Prahy *„politicky jsme vyhráli všechno, a zejména i Slováky...“* (Citát E. Beneša z jeho knihy Světová válka a naše revoluce. Dokumenty, 3. vyd., Praha: 1931, dok. 61, s. 186. 1, s. 186)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 7.

28. Beneš v súvislosti s kváziultimátom britskej vlády Stalinovi zo 4. septembra 1944 predniesol Britom apel, ktorého podstatu možno zhrnúť asi takto: *Slovenské povstanie splnilo svoju úlohu. Ak nedostane pomoc, nikdy vám to nebudem vyčítat', pretože nechceme byť ako Poliaci“* (čítaj: nechceme si pohnevať Rusov).

Zdroj: Igor Uhrík: Slovenské národné povstanie v amerických a britských archívoch, str. 13.

29. „*Slovensko musí byť v očiach svetovej verejnosti, i západní, na níž Slováci spoléhajú, vhodne a nenápadne zdiskreditované. V tomto napomáha politike české veľmi politika Maďarů.*“

Zdroj: MEMORANDUM O SLOVENSKU XXVI (Vydalo oddělení pro vědeckou politiku při straně národně socialistické – 7.7.1946.

30. Beneš varoval Slovákov, že Česi nikdy nedovolia samostatné Slovensko, pretože ako susedia 70 miliónového Nemecka musia mať spoločnú hranicu s Ruskom. „*Nemohli by totiž prijmout sousedného samostatného Slovenska. To je životní problém pro existenci Čechů jako národa a státu.*“

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 415.

31. Vrcholný predstaviteľ českého protikomunistického exilu Petr Zenkl, ktorý ašpiroval na post prezidenta republiky pri svojich dôverných intervenciách v State Departemente (USA) povedal, že „*česko-slovenský problém bol umelo vytvorený klikou malej skupiny rodín, ktoré (...) živili rozdiely medzi Čechmi a Slováckmi a udržiavali mýtus osobitného slovenského národa...*“.

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 415

32. Pre mnohých českých politikov boli hrozbou čo i len

stopy česko-slovenského dualizmu, „*jak se ustavil v r. 1945*“, pretože od neho bol „*jen krůček k samostatnému slovenskému státu*“. Potvrzuje to aj výzva národných socialistov na začiatku februára 1948, teda v čase keď slovenské orgány boli už takmer úplne podriadené Prahe, aby „*v souladu s přáním velké většiny českého lidu byl odstraněn dnešní dualismus, který oslabuje republiku*“.

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 415.

33. Podľa bývalého člena vedenia sociálnodemokratickej strany a zástupcu Československa v úrade UNRRA v Prahe, a po úteku do exilu poradca IRO pre československé veci a člen Rady slobodného Československa Miroslava Kerneru, bolo úsilie Slovákov o samostatnosť ohrozením demokracie, a zápas so „separatistami“ hodnotil ako konflikt medzi demokraciou a fašizmom. Čechov a Slovákov verných Československej republike a E. Benešovi hodnotil ako pravých demokratov, no Slovákov usilujúcich sa o samostatnosť označoval fakticky za podľudí. Tvrdil, že „*[m]otívy za slovenským separatizmom sú politická neistota, nacionalistické vášne, protičeská, protimaďarská a protizidovská nenávisť, ktorá nemá žiadne objektívne základy. Slovenský separatizmus je v podstate absencia správneho politického myslenia, nedostatok vzdelania, demokratických tradícií, humanitárneho cítenia a všeobecný nedostatok kultúry. Je založený na psychických [sic] komplexoch a je formou primitivizmu. Západné demokra-*

cie s ním nesmú robiť žiadne kompromisy, ak nechcú oslabiť demokraciu na Slovensku a ak je ich cieľom obnoviť demokraciu v strednej a východnej Európe.

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 415–416.

34. ***„momentálne je na mape Európy čierna diera, ktorá sa volá Slovensko“.***

Zdroj: Výrok bývalej ministerky zahraničných vecí USA Madeleine Albrightovej v roku 1997. (Madeleine Albrightová – pôvodne Marie Jana Korbelová – sa narodila v Prahe 15. mája 1937)

35. ***„pre Slovensko je typický endemický antisemitizmus“***

Zdroj: Výrok bývalej česko-slovenskej veľvyslankyne v USA Rity Klímovej po novembri 1989.

36. ***„Homolův puč, jak slovenští nacionalisté poslední pokus zachránit společný stát dodnes nazývají, byl za tehdejších okolností hrdinskou akcí. V roce 1992 Praha neudělala nic. Češi nechali Slováky jít a Vladimíra Mečiara, ať si dělá se Slovenskem, co chce. Hrdinové jako Bedřich Homola vymřeli.“***

Zdroj: Luboš Palata, Lidové noviny 16.7.2007.

37. ***„Pro mně těch deset minut, co jsem tam stál a díval se, jak Slováci přebírají medaily, bylo nejtěžších v mém životě.“***

Zdroj: Tomáš Vokoun, český hokejový brankár po

návrate z majstrovstiev sveta v hokeji vo Fínsku, denník Nový deň, 13.5.2003.

38. ***„Český národ se ústy svých politiků a literátů vždy považoval za mesiánský, samozářící, jedinečně vzorový. Bohužel, ve svých základech se toto myšlení zachovalo nejen i v období ukončení 2. světové války, ale některé rysy setrvávají v hlavách mnohých politiků a u části obyvatelstva ve svých základech dodnes.“***

Zdroj: Lukáš Beer: Kuffnerův nenaplněný velkočeský sen, CS magazín, Český a slovenský zahraniční časopis, august 2009.

39. ***„A výbuch slovenských národně emancipačních snah po roce 1989 přinesl Čechům největší politopadové překvapení. Starší bratr si vždy myslí, že mladšímu rozumí, i když ho třeba vůbec neposlouchá.“***

Zdroj: Pavel Kosatík: České snění, Karel Kosatík 2010, str. 41.

VÝROKY Z BRITSKÝCH A AMERICKÝCH PRAMEŇOV

Spoločný česko-slovenský štát vznikol po 1. svetovej vojne z vôle víťazných mocností, teda aj z vôle Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Preto Briti vnímali úspechy tohto nového štátu ako potvrdenie správnosti svojej zahraničnej politiky. S použitím miernej hyperboly môžeme teda povedať, že britskí diplomati, ktorí plnili svoje poslanie v Prahe, či v Bratislave, boli de facto profesionálnymi čechoslovakistami. Ak teda títo ľudia písali do Londýna správy obsahujúce nasledovné výroky, tak to s týmto tatíčkomasarykovským štátom, nemohlo byť až také ružové, ako sa nás snažia presvedčiť čechoslováci propagandisti. Výroky z britských prameňov tvoria v tejto časti väčšinu. Američanom pochopenie skutočného charakteru česko-slovenských vzťahov trvalo trochu dlhšie.

1. *„Od môjho príchodu do Prahy som bol v úzkom styku s prezidentom [Masarykom], s ktorým som vybavoval všetky moje oficiálne záležitosti. Občas som však zistil, že mu chýba pevnosť a rozhodnosť pri riešení problémov, ktorým čelí. Myslím si, že činy náboženskej, jazykovej a národnostnej neznášanlivosti spáchané vodcami národa sú preňho ne-*

chutné; nevyužil však úspešne svoj vplyv na to, aby im zabránil a dá sa povedať, že mu chýba široký a veľkorysý pohľad na život, duch spravodlivosti a tolerancie, ktoré by sa dali očakávať od človeka jeho kvalít.“ (Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši z 23. júna 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 12.

2. *„Čechom sa podarilo si znepriatelit' nielen ich bývalých nepriateľov, nemeckých Čechov, ale aj Maďarov a Slovákov.“* (Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling, v depeši z 23. júna 1919., British Documents on Foreign Affairs [B DFA], part II, series I (The Paris Peace Conference 1919)
Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 11.
3. *„České vojsko nasadené proti Maďarom sa ukázalo ako zlé a nespolehlivé... a nebyť zručnosti a energie francúzskych generálov v poli a ich štábu, celé Slovensko by bolo určite padlo do maďarských rúk, čo by malo katastrofálne dôsledky pre Viedeň, a veľmi pravdepodobne aj pre samotnú Prahu. Českí vojaci otvorene prejavili neochotu bojovať za Slovensko... mnohých dôstojníkov museli degradovať na vojakov a mnoho vojakov bolo zastrelených za zbabelosť a neposlušnosť.“* (Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling, v depeši 99 z 11. júla 1919.)
Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 12.
4. Slovensko sa stalo „*hlavným centrom nepokojov,*

prameniach z veľkého a hlbokého odporu voči Čechom“.
(Správa oddelenia politického spravodajstva vo Foreign Office z 8. augusta 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 13.

5. *„[Č]eská vláda urobila na Slovensku mnoho chýb a jednou z príčin, ktorá prispela k súčasnému nepokoju na Slovensku, bola protináboženská propaganda zo strany českých dôstojníkov,...ktorá sa uplatňovala aj v školách... nepriateľstvo medzi Čechmi a Slovákmi nepochybne rastie*“.
(Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši 134, z 15. septembra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 13.

6. Beneš uznal, že sa na Slovensku *„urobili ,šokujúce‘ chyby a omyly v úsudku, administrácii, take a kultúre. Táto ničivá politika sa však skončila,*“ povedal, *„a vinníci budú potrestaní. Ešte nie je neskoro, aby sa nedalo Slovensko pre republiku zachrániť a pre tento cieľ sa urobí všetko*“.
(Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši z 24. októbra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 13.

7. *„Česká správa Slovenska sa vyznačovala a stále vyznačuje krutou a v niektorých prípadoch brutálnou dominanciou...“*
(Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši 157, z 6. novembra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 14.

8. *„Hlavné chyby českej administratívy sú tieto:*

- a) *nepriateľstvo k rímskokatolíckej cirkvi vyjadrené českými vojakmi a úradníkmi, ktoré zahŕňa znesväcovanie a poškodzovanie krucifixov a obrazov svätcov, prerušovanie manželských obradov a podobné prečiny proti kultúre a slušnosti...;*
- b) *krajinu zaplavili českí úradníci a prepustení Slováci, alebo, ak [Slováci] sú zamestnaní, [títo] dostávajú o polovicu až o dve tretiny nižší plat ako Česi;*
- c) *korupcia vo verejnej správe;*
- d) *pokusy nahradiť slovenský jazyk češtinou.*“
(Chargé d'affaires v Prahe Cecil Gosling v depeši 157, z 6. novembra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 15.

9. *„Čechom nemožno dôverovať, že budú postupovať spravodlivo voči Slovákom, nech si Dr. Beneš vraví, čo chce.*“
(Záznam úradníka Foreign Office z 15. novembra 1919.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. 15.

10. *„Slováci neznášali tyranie starých Maďarov, ale poznali, čo tyrania znamená, až keď sa dostali pod Čechov.*“
(Kňaz írskoho pôvodu Dr. Vance v správe z 29. novembra 1920 britskému vyslancovi v Prahe Georgeovi Clerkovi.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 25.

11. *„Česi chcú, aby ľudia považovali republiku za homogénny, národný štát, do ktorého sily histórie a zemepisú hodili pár bezvýznamných menšín a keďže fakty nesedia s touto fikciou, vymysleli výraz Čechoslovák... Veľká vec sa robí z toho, že tieto dva národy hovoria jazykmi, ktoré si sú také podobné, že môžu bez problémov rozumieť jeden druhého. Logicky by sa dalo rovnako ľahko vytvoriť Čechoslovákpoliakov alebo Slovákosrbov alebo Čechoslovincov.“* (Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones v depeši z 19. októbra 1923.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 31.

12. *„Je mnoho Čecho-Slovákov, t. j. Slovákov, ktorí chcú byť v republike... ale bezspojovníkových Čechoslovákov v tom zmysle, aký sa tu vnucuje, som zriedka stretol pomimo vládnych úradov a kruhov revolučných prospechárov.“* (Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones, v depeši 19, z 19. októbra 1923.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 31.

13. *„Slovensku a Rusínsku sa vládne z Prahy a vo všetkých podstatných veciach Čechmi. Praha nahradila Budapešť pred vojnou...“*¹ (Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones, v depeši z 19. októbra 1923.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 33.

14. *„Mohol by som donekonečna uvádzať prípady korupcie a nespravodlivosti, pokiaľ by človek neuve-*

ril, že Československo je skrz naskrz prehnuté“ (Vyslanec v Prahe Sir George Clerk v depeši zo 6. marca 1924.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 32.

15. *„[H]ospodárske záujmy Čiech, Moravy a Sliezska na jednej strane a Slovenska a rusínskeho územia na strane druhej nie sú totožné a že tieto dve ostatné entity boli v skutočnosti zahrnutím do (Čechoslovenskej (sic)) republiky poškodené.“* (Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones v depeši z 24. marca 1924, príl. k dep. 96, Peterson MacDonaldovi, 10. apríl 1924. Na dôsledky a povahu českej hospodárskej politiky k Slovensku nepriamo poukázal aj Bruce Lockhart, keď uviedol, že obraz biedy a hladu v strednej Európe, ktorý vznikol v západnej Európe, nebol presný, pretože Česi „kolektívne a individuálne prosperovali. Ak boli hladujúce deti na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, v Prahe sa tvorili noví milionári“.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925 str. str. 32.

16. *„Podľa môjho názoru nemožno dostatočne zdôrazniť, aké je dôležité stlmiť slovenské obavy z českých zámerov proti katolíckej cirkvi a náboženstvu. Nespokojnosť na Slovensku s českým vládnutím rastie... Vplyv komunistov sa zvyšuje, ale zdá sa, že česká vláda im dáva prednosť pred katolíkmi.“*

(Konzul v Bratislave Robert T. Smallbones v depeši z 26. augusta 1924.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 36.

17. *„Je škoda, že Česi nie sú ústretovejší k Slovákom. [Majú] proti sebe nemeckých Čechov a možno aj Slovákov, v prípade problémov v strednej Európe nebude ich pozícia ani zďaleka bezpečná.“* (Činiteľ Foreign Office M. Lampson v zázname z 9. januára 1925.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1918–1925, str. 40.

18. *„Slovensko sa politicky a národne úplne odlišuje od Čiech, Moravy a Sliezska.“* (Vyslanec v Prahe Sir George Clerk, v depeši 135. zo 7. apríla 1926.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 2.

19. Podľa Clerka sa v súdržnosti poslancov českých strán prejavovala *„rozhodnosť českého národa... urobiť z Československa český národný štát... [a] počesť krajinu“*. (Vyslanec v Prahe Sir George Clerk v depeši z 8. marca 1926.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 7.

20. Hlavným motívom delenia územia na župy bola najmä *„asimilácia Slovenska do zvyšku republiky upretím akejkolvek formy uznania jeho existencie*

ako samostatnej jednotky...“ (Vyslanec v Prahe James Macleay v depeši 186 z 18. júla 1927.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 9.

21. *„Čechov z rôznych strán bolo počuť, ako nehanebne vyhlasujú, že dať Slovákom provinčnú radu znamená povzbudzovať separatizmus.“* (Vyslanec v Prahe James Macleay v depeši 186 z 18. júla 1927.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 9.

22. Niektoré akcie českých politikov museli mať *„latentné príčiny v českej povahe, ktoré sumárne poukazujú na existenciu stavu xenofóbie hraničiacej s hystériou“*. (Vyslanec v Prahe James Addison v depeši 157, z 2. októbra 1930.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 15.

23. Podľa Addisonovho názoru cieľom tohto úsilia bolo *„pokračovať v procese, ktorý možno nazvať ‚počesťovaním‘ a . . . snažiť sa presvedčiť svet..., že krajina je viac česká, ako naozaj je“*. (Vyslanec v Prahe James Addison v depeši 19, z 28. januára 1931.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 15.

24. Addison vzniesol výhradu voči československého štátu ako *„umelej krajine“*, a jej názvu: *„Jej meno je podvod, pretože nie je nič také ako ‚Čechoslovák‘. Sú Česi, Slováci, Nemci, Maďari, Rusíni, atď. V okrúhlych číslach Česi... majú 6.000.000 a sú sú-*

stredení 50 kilometrov okolo Prahy a v úzkom pruhu smerujúcom dolu k Brnu. Zvyšok, to je väčšina, sa skladá z iných národností a nenávidí Čechov.“

(Vyslanec v Prahe James Addison v liste z 15. januára 1932.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 15.

25. Addison vyjadril pochybnosť o „údajnej enormnej kultúrnej nadradenosti Čechov nad Slovákami“. On sám „*nikdy nezbadať túto nesmiernu nadradenosť*“. Naopak, vzdelaní Slováci, ktorých stretol, mu pripadali „*práve tak dobrí, ak nie lepší, než ich českí bratia*.“ a dodal, že „*každý Slovák sa vám poponáhľa povedať, že je Slovák a nenechá sa považovať za Čecha...*“ (Vyslanec v Prahe James Addison v liste zo 6. decembra 1934)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 15.

26. „*[Československo] sa vinie sa ako had cez územia, ktoré ho obklopujú, z ktorých mnohé sú nepriateľské... Táto krajina je proste neubrániteľná.*“ (Vyslanec v Prahe James Addison v depeši z 28. marca 1931.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 16.

27. Hľadanie vhodných riešení bolo komplikované v krajine, „*kde politiku diktujú zástupcovia šesť a pol až sedem miliónov Čechov z celkovej populácie skoro 15 miliónov, lebo vplyv Slovákov a Nemcov vo všeobecnej politike nie je úmerný hodnote ich vkladu*

do republiky“. (Prvý tajomník britského vyslanectva v Prahe K. T. Gurney, v depeši 37, z 25. februára 1933.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 17.

28. V tomto zloženom štáte, kde „*šesť miliónov Čechov sa snaží vládnuť, bez ich súhlasu, tri a pol miliónu Nemcov, vyše dvom miliónom Slovákov, skoro miliónu Maďarov, určitému množstvu Rusínov a Poliakov...*“ *Táto česká vláda, je demokratická len v mene. V skutočnosti je Československo policajným štátom – „Polizeistaat“.* (Vyslanec v Prahe James Addison, v depeši 235, z 13. novembra 1934.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 19.

29. „*[K]rajina je v skutočnosti ovládaná malou skupinou mužov, ktorí potláčajú strany, zatvárajú politických protivníkov, vedú trestné stíhanie z osobných motívov, prikazujú súdom, aké rozhodnutia majú urobiť a všeobecne úradujú ako sa im páči, bez veľkých, ak vôbec nejakých ohľadov na súkromné práva. Pochopiteľne, je tu predstieranie demokracie, to znamená, že členovia parlamentu majú dovolené hovoriť . . . Musí byť určitá miera dohodovania sa medzi rôznymi skupinami, ktoré tvoria parlamentnú väčšinu. Tieto musia byť kúpené primeranými ústupkami . . . ale za touto fasádou a v zákulisí, Československo je v skutočnosti krajinou, kde sa nedajú naplno využívať slobody demokratického*

štátu...“ (Vyslanec v Prahe James Addison v liste zo 6. decembra 1934.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov. 1926–1936, str. 20.

30. Na Pribinových slávnostiach „**Hlinka predniesol slovenské sťažnosti. Slováci, povedal, patria do Československej republiky, a sú proti revízií hraníc, ale žiadajú regionálnu autonómiu, ktorá im bola sľúbená. Keď sa počas prejavu opýtal svojich stúpen- cov, či sú pripravení bojovať za autonómiu, ako od- poved’ dostal súhlasné zvolanie.**“ Úradník Foreign Office túto udalosť charakterizoval ako „**najbolesti- vejšie odvrhnutie, aké československá vláda mohla dostať a spôsobené výlučne vlastnou stupídnosťou a netaktnosťou**“. (Prvý tajomník britského vyslanec- tva v Prahe K. T. Gurney, v depeši 125, z 20. augusta 1933.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 21.

31. „**Československo sa nachádza v nezávideniahodnej pozícii ako jediná krajina na svete, kde ‚menšiny‘ tvoria ‚väčšinu‘. Tento fakt je vhodne zamaskovaný pred vonkajším svetom výrazom ‚Československo‘ s implikáciou, že Česi a Slováci sa od seba nedajú odlíšiť.**“ (Vyslanec v Prahe James Addison v liste z 25. augusta 1936.)

Zdroj: Igor Uhrík: Postavenie Slovákov, 1926–1936, str. 22.

32. Americký Úrad strategických služieb (Office of Stra-
gic Services – OSS) v máji 1945 ako hlavné výhrady

voči českej politike uviedol „**centralizáciu pražskej moci nad Slovenskom; inváziu Slovenska českými civilnými a vojenskými zamestnancami; nepria- telský postoj vlády a mnohých jednotlivých Čechov ku katolíckej cirkvi...; pokus čechizovať Slovensko popretím existencie osobitného slovenského jazyka a slovenského národa; a napokon hospodársku do- minanciu Slovenska českými záujmami.**“

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 413.

33. Britský expert na česko-slovenské záležitosti G. Pur-
ves v marci 1945 povedal, že „zo všetkých Čechov a Slovákov v exile [...] sa len slovenskí separatisti môžu **oprávnené odvolávať na silnú podporu vo svojej krajine**“. Pripisoval to „**zjavne neskrotnej túžbe po nezávislosti, vo forme národného štátu, „postoji, ktorý neoslabuje plynutie času ani politic- ké vrtochy**“.

Zdroj: Igor Uhrík: „Československý“ politický exil..., Politický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, Po-
litický exil z krajín strednej a východnej Európy, Ústav pamäti národa, Bratislava 2017, str. 413.